

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/73/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4618202700
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madarászová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4618202700.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Madarászovej a sudkýň JUDr. Marty Polyákovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E., proti žalovanému v 1/ rade: F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, XXX XX E., t.č. Väznica "Stein" (A-3500 Krems, Steiner Landstraße 4), zast.: JUDr. Karina Gőghová, PhD., advokátka so sídlom Eötvösa 14, 945 01 Komárno, v 2/ rade: G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. B. XXX/XX, XXX XX E., t.č. ÚVTOS Ilava, za účasti intervenienta na strane žalovaného v 1/rade: B. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. E. L. XX/X, XXXX M., N. N., o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku č.k. 6C/54/2018-422 zo dňa 29. apríla 2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu **p o t v r d z u j e**.

Žalovaným v 1/ a 2/ rade voči žalobkyni nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.1.Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu voči žalovanému v 1/rade zamietol. Žalovaného v 2/rade zaviazal zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku, voči žalovanému v 2/ rade žalobu zamietol. Žalovaného v 2/ rade zaviazal zaplatiť súdny poplatok vo výške 300,- eur za žalobu, a to na účet Okresného súdu Topoľčany do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvej inštancie zároveň zrušil neodkladné opatrenie, nariadené uznesením Okresného súdu Topoľčany zo dňa 07.11.2018 č.k. 6C/54/2018-41, s účinnosťou od právoplatnosti výroku I. tohto rozsudku. Žalobkyni, vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade, priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške a žalovanému v 1/rade nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.2.V dôvodoch rozhodnutia poukázala na obsah žaloby, ktorú žalobkyňa podala na súd dňa 29.10.2018 domáhajúc sa uloženia povinnosti žalovaným v 1/ a v 2/rade spoločne a nerozdielne zaplatiť sumu 200.000,- eur, titulom nemajetkovej ujmy za porušenie jej práv na súkromie a rodinný život a nenapraviteľným ovplyvnením kvality jej života, ako aj výraznému zníženiu jej spoločenského uplatnenia. V žalobe uviedla, že rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.3.2018, sp. zn. 2To 1/2017 bol žalovaný v 1. rade bol uznaný vinnými zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. formou účastníctva ako objednávateľ podľa § 21 ods. 1 písm. c) Tr. zák. Žalovaný v 2/rade bol uznaný vinnými zo spáchania obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. a) Tr. zák., a zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák., Uviedla, že jej ako poškodenej v uvedenej trestnej veci bola spôsobená popálenina hlavy, tváre I. - II. stupňa v rozsahu asi 3,5 %, popáleninu II. stupňa v oblasti oboch nôh a predkolení, akútnu akustickú traumu s poruchou sluchu hlavne vpravo, kde došlo k prerušeniu prevodného systému stredoušných kostičiek, perforáciu blanky bubienka obojstranne - vpravo drobná, asi 1 mm veľká perforácia, vľavo veľká asi 7x4 mm, početné drobné cudzie telesá v koži a podkožnom tkanive v oblasti hlavy - tváre, krku, horných

i dolných končatín, celkovo popáleniny na 14 % povrchu tela s dobou liečenia približne 4 mesiace a so zanechaním trvalých následkov - ťažké poškodenie sluchu vpravo. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. boli žalovaní zaviazaní v trestnom konaní spoločne nerozdielne nahradiť jej škodu vo výške 20.899,60 eura.

1.3.Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 11, § 13 ods. 1-3 Občianskeho zákonníka, čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 100 ods. 1, § 101, § 112, § 3 ods. 1, § 11, § 13 ods. 3, § 101, § 112, § 11, § 13 ods. 1-3 Občianskeho zákonníka, § 287 ods. 1 veta prvá, § 46 ods. 1 veta prvá, § 46 Trestného poriadku, § 335 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1,2, § 262 ods. 1, § 257 CSP ako aj zisteným skutkovým stavom na základe čoho dospel k záveru, že žalobu žalobkyne vo vzťahu k žalovanému v 1/rade je treba pre premlčanie nároku zamietnuť a vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade, ktorý nevzniesol námietku premlčania čiastočne vyhovieť a priznať žalobkyňi titulom nemateriálnej ujmy sumu 10 000 euro. Prijal záver, že v danej veci majú žalovaní postavenie solidárnych dlžníkov, pričom v konaní ide o samostatné spoločenstvo, preto námietka premlčania vznesená žalovaným v 1/ rade nemá vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade účinky. Vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol.

1.4.Vo vzťahu k žalovanému v 1/ rade súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa v konaní nepreukázala, že nárok na zaplatenie nemateriálnej ujmy uplatnila v trestnom konaní riadne a včas. Považoval za preukázané, že žalobkyňa uplatnila nárok na náhradu škody v trestnom konaní a táto jej bola priznaná v ňou uplatnenej výške 20.899,60 eura a týkala sa sťaženia spoločenského uplatnenia a bolestného.

1.5.K tvrdeniu žalobkyne, že v trestnom konaní si uplatnila aj nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy uviedol, že to jej tvrdenie preukázané nebolo a v tejto súvislosti poukázal na obsah oboznámených listín zo spisu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica sp. zn. BB-3T/32/2015, z ktorých vyplýva, že žalobkyňa pri svojom výsluchu dňa 17.09.2009 sa podľa § 46 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku ako poškodená pripojila k trestnému stíhaniu s tým, že v prípade zistenia páchatel'a bude žiadať súd, aby tohto v odsudzujúcom rozsudku zaviazal k náhrade škody v plnom rozsahu. Zo záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu zo dňa 28.12.2012 vyplýva, že žalobkyňa sa vyjadrila, že čo sa týka výšky škody tak túto spresní, nakoľko došlo k jej zvýšeniu z dôvodu vykonávania ďalších lekárskeho úkonov na zraneniach, ktoré utrpela pri uvedenom trestnom čine. Zo zápisnice o výsluchu žalobkyne, ako poškodenej, zo dňa 16.07.2014 vyplýva, že podľa § 46 ods. 1 Tr. por. sa pripája k trestnému konaniu ako poškodená a podľa § 46 ods. 3 Tr. por. si uplatňuje nárok na náhradu škody, avšak vo veci náhrady škody ju zastupuje v tomto konaní JUDr. Šimuny. Z odôvodnenia rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, zo dňa 29.06.2016 sp. zn. BB-3T/32/2015 z časti náhrady škody vyplýva, že si poškodení uplatnili nárok na náhradu škody, a to okrem iného zástupca poškodenej A. B. žiadal nahradiť škodu vo výške 20.899,60 eura a to za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 16.379,- eur, bolestné vo výške 215,14 eura, za vypracovanie znaleckého posudku sumu 215,14 eura, za zdravotné pomôcky sumu 200,- eur a za načúvací prístroj sumu 382,46 eura.

1.6.Súd prvej inštancie považoval za nesporné, že skutkom, ktorý bol predmetom trestného konania a došlo k nemu dňa 25.08.2009 bolo zasiahnuté do práva žalobkyne na jej súkromie, rodinný život, došlo k zhoršeniu kvality života, ako i spoločenského života. Podľa jeho názoru právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa mohlo objektívne vykonať prvýkrát, a to nasledujúci deň, t.j. 26.08.2009 od ktorého začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 26.08.2012. Konštatoval, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch bol žalobkyňou uplatnený podaním žaloby na súde dňa 29.10.2018, teda po uplynutí trojročnej premlčacej doby. Stotožnil sa s tvrdením právnej zástupkyne žalovaného v 1/rade, že žalobkyňa si mohla nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do jej osobnostných práv uplatniť v adhéznom konaní s poukazom na ustanovenie § 46 Trestného poriadku. Žalobkyňa tak neučinila a uplatnila si výslovne len náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Zdôraznil tiež, že obžaloba v trestnom konaní proti žalovaným bola podaná až dňa 06.10.2015, t.j. v danom čase je absolútne nepochybné, že vyšetrovanie v trestnej veci skončilo. Okrem toho poškodená už dňa 13.12.2010 navrhla súdu zabezpečiť jej nárok spočívajúci v zaistení hnutel'ného a nehnuteľného majetku obvinených. Záverom uviedol, že žalobkyňa si svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch uplatnila až v konaní pred súdom, teda nie riadne a včas, v zmysle ustanovenia § 46 ods. 3 Trestného poriadku a teda jej nárok je premlčaný a nedošlo u nej k spočívaniu premlčacej doby podľa § 112 OZ. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 25.09.2008 sp. zn. 5Cdo/278/2007, v ktorom bol vyslovený názor, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobností fyzickej osoby, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Rovnaký právny názor bol vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR z 27.11.2012 sp. zn. 2Cdo/194/2011. Z tohto rozhodnutia tiež vyplýva, že premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo neoprávnenému

zásahu objektívne spôsobilému porušiť, alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zo dňa 19.03.2009 sp. zn. 5Cdo/265/2009 bol vyslovený rovnaký názor, že počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu podľa § 101 OZ je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.

1.7. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj tým, či žalovaným v 1/rade vznesená námietka premlčania nie je v rozpore s dobrými mravmi a prijal záver, že ním vznesenú námietku premlčania nemožno považovať za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, keď z okolností, za ktorých bola námietka premlčania uplatnená nevyplýva priamy úmysel žalovaného v 1/rade poškodiť žalobkyňu. Vychádzal z toho názoru, že aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona. Poukázal aj na základnú zásadu súkromného práva, podľa ktorej, právo patrí bdelym. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/313/2015 a sp. zn. 7Cdo/507/2014.

1.8. Vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade súd prvej inštancie považoval žalobu za čiastočne dôvodne podanú. Na základe vykonaného dokazovania prijal záver, že bolo zasiahnuté do chránených osobnostných práv žalobkyne vyššie uvedeným trestným konaním žalovaného v 2/ rade. Vzhľadom k závažnosti dôsledku neoprávneného zásahu nie je postačujúce zadosťučinenie najmä preto, že bolo v značnej miere zasiahnuté do osobnostných práv žalobkyne, a tým boli splnené podmienky ustanovenia § 13 ods. 2 OZ pre priznanie práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Uviedol, že ide o právo na zdravie, chránené ustanovením § 11 OZ, najmä viesť plnohodnotný rodinný, pracovný, spoločenský život.

1.9. Zdôraznil, že v prejednávanej veci ide o mimoriadne závažnú ujmu u žalobkyne, ako i okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo. Považoval z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 02.03.2018 sp. zn. 2To/1/2017 za preukázané, že poškodená žalobkyňa utrpela popáleninu hlavy, tváre I. - II. stupňa v rozsahu asi 3,5%, popáleninu II. stupňa v oblasti oboch nôh a predkolení, popáleninu II. stupňa v oblasti oboch nôh a predkolení, akútnu akustickú traumou s poruchou sluchu hlavne vpravo, kde došlo k prerušeniu prevodného systému stredoušných kostičiek, perforáciu blanky bubienka obojstranne - vpravo drobná asi 1 mm veľká perforácia, vľavo veľká asi 7x4 mm, početné drobné cudzie telesá v koži a podkožnom tkanive v oblasti hlavy - tváre, krku horných i dolných končatín, celkovo popáleniny na 14% povrchu tela s dobou liečenia približne 4 mesiace a so zanechaním trvalých následkov - ťažké poškodenie sluchu vpravo. Z uvedeného rozsudku tiež vyplýva, že obžalovaný G. H. úmyselne vydal ľudí do nebezpečenstva smrti alebo ťažkej ujmy na zdraví a cudzí majetok do nebezpečenstva škody veľkého rozsahu tým, že spôsobil škodlivý účinok výbušnín, spôsobil tak smrť a spôsobil ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám; bez povolenia si zadovážil hromadne účinnú zbraň, čím spáchal obžalovaný G. H. (žalovaný v 2/rade) obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. a) Tr. zák.; zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Tr. zák.

1.10. Konštatoval, že vyššie uvedeným konaním došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobkyne a protiprávnym konaním, došlo u nej k zhoršeniu kvality života spôsobenej v takmer úplnej strate sluchu, keď pre porozumenie ľudskej reči, ako žalobkyňa uviedla, je odkázaná na načúvací prístroj. Je obmedzená v tom, že je nesamostatná, všade musí byť doprevádzaná, pretože má postihnutý sluch na 99,8 %. V dôsledku uvedeného neoprávneného zásahu došlo u žalobkyne k zásahu aj do jej pracovných činností, keď ako uviedla vo svojej výpovedi, v čase keď sa jej uvedené stalo bola konateľkou prosperujúcej firmy, spoločnosti Euromont Topoľčany, s.r.o., ktorá bola zameraná na výrobu plastových okien. K negatívnemu zásahu došlo u žalobkyne i pokiaľ ide o jej spoločenský život a jej obvyklý spôsob života, keď ako uviedla, dostala sa na spoločenské dno, čo súviselo so správaním ľudí voči nej. Nikto nechcel s nimi komunikovať, obchodovať, každý kde sa pohla na ňu poukazoval, vykrikovali, že je mafia. Ľudia ju prestali zdravieť, jej spoločenské postavenie, ako uviedla, ešte aj do dnešného dňa v niektorých prípadoch je zložitá, keď odsúdili žalovaného v 1/rade za tento výbuch, tak niektorí ľudia sa začali správať inak. Podľa názoru súdu prvej inštancie došlo k zásahu do rodinného života žalobkyne, ktorá uviedla, že predtým ako sa jej stal úraz, ako rodina žili veľmi kľudne. Ľudia k ním chodili s radosťou a aj do firmy, nikto nemal problémy. K zásahu do rodinného života došlo aj tým, že všetci ju obviňovali aj kvôli B. M., keďže išlo o partnerku jej syna, s ktorým majú dieťa. Táto utrpela vážne následky, ktoré pretrvávajú dodnes. Poukázal na výpoveď svedka C. B., syna žalobkyne, ktorý potvrdil, že žalobkyňa nepočuje dokonca ani jeho 5 ročnú dcéru, aj pritom musí niekto byť, keď sa s ňou chce hrať.

1.11. Súd prvej inštancie uviedol, že konaním žalovaného v 2/ rade došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobkyne, čo súviselo so zhoršením kvality jej života spôsobenej v takmer úplnej strate

sluchu, k zhoršeniu duševného stavu, problémy so spánkom a stratu pocitu bezpečia. Poukázal na to, že žalobkyňa je sledovaná v ambulancii psychiatrickej kliniky LFUK a UN Bratislava od januára 2019 s diagnózou F 41.2 Zmiešaná úzkostná a depresívna porucha, ktorá sa u nej rozvinula postupne po mimoriadne traumatizujúcich životných udalostiach. K jej rozvoju prispelo aj telesné zdravotné postihnutie (porucha sluchu), ktoré pacientku hendikepuje najmä v profesionálnych aktivitách.

1.12. Vo vzťahu k výške priznanej nemateriálnej ujmy súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa požadovala priznať nemajetkovú ujmu v peniazoch v sume 200.000,- eur. Takto navrhovanú výšku nemateriálnej ujmy súd prvej inštancie považoval za neprimerane vysokú a po zohľadnení osobitostí prípadu a závažnosti spôsobenej ujmy priznal žalobkyňi nárok na náhradu nemateriálnej ujmy vo výške 10 000,- euro. Pri určení výšky zadosťučinenia v peniazoch, súd prvej inštancie vychádzal z stanovenia § 13 ods. 3 OZ, ktorého výška náhrady podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Zohľadnil tiež intenzitu, povahu a spôsob neoprávneného zásahu, ku ktorému došlo spáchaním obzvlášť závažného zločinu. Podľa názoru súdu prvej inštancie výška uvedenej náhrady má slúžiť na zmiernenie nepriaznivého následku vzniknutého neoprávneným zásahom, ktorý na osobnosti žalobkyne vznikol.

1.13. Výrok o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Topoľčany zo dňa 07.11.2018 č.k. 6C/54/2018-41 odôvodnil ust. § 335 ods. 1 CSP a tiež tým, že neodkladné opatrenie v danej veci bolo nariadené po začatí konania vo veci samej. Z uvedeného dôvodu aj bez návrhu zrušil nariadené neodkladné opatrenie s tým, že nariadené neodkladné opatrenie stratí účinnosť právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej vo vzťahu k žalovanému v 1/rade (výrok I. tohto rozsudku).

1.14. O trovách konania vo vzťahu žalobkyne k žalovanému v 2/rade rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP a v konaní čiastočne úspešnej žalobkyňa s ohľadom na to, že výška plnenia závisela od úvahy súdu priznal nárok ich náhradu v plnej výške.

1.15. O trovách konania vo vzťahu k žalovanému v 1/rade rozhodol súd prvej inštancie podľa § 257 CSP a zohľadňujúc dôvody hodné osobitného zreteľa v konaní inak úspešnému žalovanému v 1/ rade nárok na ich náhradu nepriznal. Dôvody hodné osobitného zreteľa súd prvej inštancie videl v okolnostiach danej veci spočívajúcich v závažnosti skutku – obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy v štádiu pokusu, ktorého sa žalovaný v 1/ rade vo vzťahu k žalobkyňi dopustil.

2.1. Proti tomuto rozsudku podala písomne v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, a to proti výrokom I., II., III. a V., a tiež proti súvisiacim výrokom V. a VII. Navrhla, aby odvolací súd v napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že výroky I., II., III. zmení tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalovaných v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaviazne zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám žalobkyne sumu 200.000,- eur a zároveň zruší výrok č. V. napadnutého rozsudku o zrušení neodkladného opatrenia a taktiež rozhodne o tom, že žalovaného v 1. rade zaviazne k náhrade trov konania v plnej výške.

2.2. V dôvodoch odvolania namietala, že zamietnutie žaloby voči žalovanému v 1. rade v súvislosti so vznesenou námietkou premlčania nie je správne, a ani dôvodné, pretože nárok, ktorý je predmetom tohto konania nie je a ani nemôže byť premlčaný. Podľa jej názoru premlčanie nároku nemožno v tomto prípade opierať o tvrdenie, že právo sa mohla objektívne vykonať po prvýkrát nasledujúci deň po spáchanom skutku spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva poškodeného, teda už 26.8.2009. Skutková veta Najvyššieho súdu SR, sp. zn. BB-3T 32/2015 opisuje, že skutku sa žalovaní mali dopustiť v období priebehu mesiacov marec až apríl 2009 až do 25.8.2009, kedy došlo k výbuchu, pričom obžaloba, ako uviedol aj žalovaný v 1. rade mala byť podaná dňa 6.10.2015, teda po viac ako šiestich rokoch od skutku. Objektívne určenie okruhu účastníkov, ktorí sa dopustili trestnej činnosti nemožno zakladať na akejkolvek domnienke o páchatelovi, ale rozhodujúcim je odsudzujúci rozsudok, keďže sa na každého dovedy hľadí ako na nevinného (čl. 50 ods. 1) a 2) Ústavy SR). Podľa názoru žalobkyne, pasívnu legitimitáciu žalovaných v tomto konaní založil až právoplatný rozsudok o určení ich viny. Ak by mali byť na tento stav aplikované tvrdenia žalovaného v 1. rade, mala by žalobkyňa podať žalobu v čase, keď v trestnom konaní zrejme ešte ani nebolo vznesené obvinenie osobám zodpovedným za spáchanie tohto ohavného trestného činu. Bránila sa tým, že uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v tomto prípade je odlišné od prípadov, keď je zjavné, kto škodu spôsobil. Žiadala zohľadniť, že v tomto prípade aj samotné vyšetrovanie prebiehalo niekoľko rokov do času, keď bola podaná obžaloba nakoniec i k právoplatnému odsúdeniu páchatelov. Namietala tiež záver súdu prvej inštancie, že vznesená námietka premlčania žalovaným v 1/ rade nie je v rozpore s dobrými mravmi. V tejto súvislosti uviedla, že je absolútne v rozpore nielen s dobrými mravmi, ale so základnými morálnymi zásadami právneho štátu, aby sa osoba, ktorá aktívne marila vyšetrovanie a nakoniec po uznaní za vinného ušla a skrývala sa v zahraničí, sa dožadovala právnej istoty a jeho

záujmy presadzovala ako prvoradá, potláčajúc pritom jej právo na náhradu nároku, ktorý žiada priznať v tomto konaní. Nárok na náhradu všetky škody – ujmy si okrem iného riadne uplatnila i v trestnom konaní, a tvrdenia žalovaného v 1/ rade v tomto smere je nutné označiť iba za účelovú snahu o vyhnutie sa povinnosti jej náhrady.

2.3. Nesúhlasila tiež s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade, ktorú označila za absolútne nesprávnu. Uviedla, že zdravie človeka má bezprostredný dopad na kvalitu života. Poukázala na doložené lekárske správy, posudky a iné dôkazy, z ktorých je preukázané, že jej kvalita života výrazne narušená, nenapraviteľná, veľmi narúšajúca a obmedzujúca. Zdôraznila, že zdravotné problémy, ktoré ju sprevádzajú roky po výbuchu a s pribúdajúcim vekom sa zhoršujú, žalobkyňa a jej rodinu stoja nemalé peniaze. Preto je prisúdená výška nemajetkovej ujmy podľa jej názoru neprimerane nízka. Žiadala zohľadniť, že kvalita jej života vzhľadom na spôsobené trvajúce následky nebude nikdy ako predtým, je len potvrdením ďalekosiahlych následkov tohto ohavného skutku, spáchaného žalovanými na osobe žalobkyne. Úvahy právnej zástupkyne žalovaného v 1. rade o spornosti, resp. pochybnosti o spáchaní skutku je nutné označiť za demonštráciu arogancie, úvaha o pochybnosti o páchatelovi, resp. v spôsobení ujmy je len nezmyselnou a neudržateľnou myšlienkou, poukazujúc na právoplatné odsúdenie žalovaných. Podľa názoru žalobkyne každý prípad posudzovať individuálne, a s čo najväčšou mierou zodpovednosti, pričom je treba zohľadniť, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v danej veci vychádza z úmyselného trestného činu – obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy a obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia, ktoré svojou závažnosťou nemožno prirovnávať k nedbanlivostným trestným činom a najmä, ak je pri nich uložený výnimočný trest ako je tomu aj v tomto prípade (trest vo výmere 23 rokov pre obžalovaného v 1. rade a trest doživotia pre obžalovaného v 2. rade).

2.4. Vo vzťahu k výroku rozsudku o zrušení neodkladného opatrenia uviedla, že tento považuje za nadbytočný a navyše, zjavne nesprávny. Namietala, že nariadené neodkladné opatrenie je účinné do právoplatného skončenia tohto súdneho konania, preto o jeho zániku nie je potrebné osobitne rozhodovať. Trvala na nespochybniteľnej premise, že nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, preto je nutné skonštatovať existenciu potreby účinnosti nariadeného neodkladného opatrenia, keďže ako je zrejmé, žalovaný v 1. rade i v tomto konaní prezentuje svoj záujem scudziť nehnuteľnosť, čím by nepochybné došlo k ohrozeniu, ak nie priamo k znemožneniu vymoženia nároku žalobkyne.

2.5. K odvolaniu žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný v 1. rade, ktorý navrhol, aby odvolací súd odmietol odvolanie žalobkyne, alternatívne aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny. Žalovaný v 1. rade vo svojom vyjadrení uviedol, že skutkové zistenia a právne závery súdu prvej inštancie považuje za vecne správne. Podľa jeho názoru, súd prvej inštancie správne vykonal všetky potrebné a navrhované dôkazy a na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a napadnutý rozsudok vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že ani žiaden ďalší z odvolacích dôvodov na predmetnú vec nie je možné aplikovať. V tejto súvislosti žalovaný v 1. rade poukázal na to, že v odvolaní žalobkyne nevzhladli uvedenie základných náležitostí odvolania, a to odvolacie dôvody, a preto by mal odvolací súd odvolanie žalobkyne odmietnuť. Uviedol, že vzniesol kvalifikovanú námietku premlčania, a preto súhlasí s právnym názorom súdu prvej inštancie, že právo žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je premlčané a nemožno ho žalobkyňi v súdnom konaní priznať z dôvodov, podrobne odborne zhmotnených v odôvodnení rozsudku. Právo na spravodlivý súdny proces je základným právom každej ľudskej bytosti, a to sa týka aj prípadov, ak sa vedie civilný spor, v ktorom je žalovaným osoba odsúdená (navyše nespravodlivo) za trestný čin. Odsúdeným a ich rodinným príslušníkom taktiež patrí právo na zachovanie ich ľudskej dôstojnosti a cti, právo vlastníť majetok, ako aj právo na ochranu ich majetku. Uviedol, že je si vedomý toho, že civilný súd nemôže posúdiť vinu alebo nevinu žalovaného v 1. rade, avšak vie spoľahlivo posúdiť, či sú skutkové zistenia a právne závery súdu prvej inštancie vecne správne, alebo nie. Záverom poukázal na to, že všetky právne názory na vec podrobne prezentoval vo svojich podaniach k veci a v ústnych prednesoch na pojednávaniach, na ktoré týmto, z dôvodu, aby sa neopakovali, odkazuje.

3. K vyjadreniu žalovaného v 1. rade sa písomne vyjadrila žalobkyňa, ktorá navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil vo výrokoch I., II. a III. tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a žalovaných v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne zaviazhe zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám žalobkyne sumu 200.000,- eur a zároveň zruší výrok č. V. napadnutého rozsudku o zrušení neodkladného opatrenia a taktiež rozhodne o tom, že žalovaného v 1. rade zaviazhe k náhrade trov konania v plnej výške. Uviedla, že sa v celom rozsahu pridrižava podaného odvolania, v ktorom podľa jej možností presvedčivo uviedla a vysvetlila dôvody podaného odvolania. Uviedla, že vyjadrenie žalovaného v 1. rade je i vzhľadom na jeho osobné útoky na jej adresu, ktoré prezentuje počas celého súdneho konania, nutné vnímať ako prejav frustrácie a nevráživosti, čím zároveň spoľahlivo potvrdzuje

opodstatnenosť jej obáv, ktoré prezentovala pred súdom prvej inštancie, čo zároveň potvrdzuje i jej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, a to v plnej výške. Zdôraznila, že k námietke premlčania sa vyjadrila v podanom odvolaní, na ktorom zotrváva v celom rozsahu a z neho je zároveň zrejmé, že námietka premlčania nemôže nikdy obstáť. Žalovaný v 1. rade sa neustále dovoľáva svojich práv a úplne pritom opomína svoju zodpovednosť za činy, ktorými jej bola spôsobená doživotná ujma a trauma.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ustanovení § 219 ods. 3 CSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je treba v celom rozsahu ako vo výroku vecne správne potvrdiť.

5. V prejednávanej veci rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu napadla podaním odvolania žalobkyňa a to vo vzťahu k žalovanému v 1/ rade ako aj vo vzťahu k žalovanému 2/ rade. Žalovaný odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie nepodal. Odvolací súd sa zaoberal najskôr tým, či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy môže žalobkyňa uplatňovať voči žalovaným ako solidárnym dlžníkom a či títo majú postavenie samostatných spoločníkov, keďže žalovaný 2/ odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie nepodal a dospel k záveru, že súd prvej inštancie z tohto pohľadu vec správne právne posúdil.

6. Podľa názoru odvolacieho súdu analogicky podľa § 853 ods. 1 s použitím ust. § 438 ods. 1 OZ a ust. § 511 ods. 1 OZ ako v prípade náhrady škody, tak aj v žalobe na náhradu nemateriálnej ujmy sa môže žalobkyňa domáhať jej náhrady voči žalovaným spoločne a nerozdielne, pretože obaja žalovaní mali zasiahnuť do chránených práv žalobkyne trestným činom a ide teda o rovnaký hmotnoprávny nárok žalobkyne voči žalovaným. Pasívna solidarita je charakterizovaná viacerými subjektmi na dlžnickej strane, ktorých povinnosťou je splniť dlh tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Jej funkcia spočíva vo väčšom zabezpečení pohľadávky veriteľa a uľahčenie uplatnenia.

7. Z právnej úpravy, ktorú treba aplikovať na vzájomný vzťah žalovaných nevyplýva, že predmet konania nemôže byť prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému z nich. Správne súd prvej inštancie prijal záver, že ide o pasívne spoločenstvo samostatných spoločníkov, ktorý má tie dôsledky, že právne úkony žalovaného 1/, ktoré urobil vo vzťahu k žalobkyňi nemajú právne účinky aj na žalovaného 2/. Na základe toho záveru, potom súd prvej inštancie správne posudzoval námietku premlčania, ktorú zniesol žalovaný 1/ iba vo vzťahu k žalovanému 1/. Žalovaný 2/ námietku premlčania nevzniesol a preto sa súd prvej inštancie vo vzťahu k nemu otázkou premlčania nároku zaoberať nemohol.

8. Poškodený si môže uplatniť nárok na náhradu škody v tzv. adhéznom konaní, ktoré je súčasťou trestného konania, splyva s ním, najmä pokiaľ ide o dokazovanie. Pod pojem škoda uplatnená v adhéznom konaní treba zahrnúť aj nárok na náhradu nemateriálnej ujmy. Tento záver prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení spisová značka 1 M Cdo 1/2011 zo dňa 24. apríla 2014, ktorých dôvodoch tohto rozhodnutia uviedol: „Trestné právo v zmieňovanom ustanovení § 46 ods.1 veta prvá Trestného poriadku definuje obsah pojmu škoda nie v zmysle dnes už postupne prekonanej a prekonávanej predstavy o škode ako zásahu výlučne do majetkových práv poškodeného, ale nazerá na škodu modernejším, vyspelo európskym chápaním ako protiprávny zásah do materiálnych i nemateriálnych práv, pričom výsledkom takéhoto zásahu môže byť logicky nielen ujma materiálna (majetková, či peňažná) ale aj ujma nemateriálna, teda ujma či škoda, ktorá sa neprejaví vo sfére materiálnej, ale vo sfére inej, tvorenej všetkými ostatnými právami inej, nie materiálnej, povahy ktorým právny poriadok priznáva právnu ochranu a ich porušenie, resp. zásah do takýchto práv sankcionuje. Trestný poriadok teda vníma škodu ako škodu majetkovú, morálnu a inú, pričom obsahovo odkazuje na porušenie, či ohrozenie iných zákonných práv a slobôd poškodeného s tým, že pojem morálna a iná škoda, vo vzťahu k škodlivému následku spôsobenému zavineným protiprávnym konaním sankcionovaným normami trestného práva, treba vnímať ako pojmy, ktoré sú v priamej súvislosti so všeobecným pojmom nemajetková ujma v civilnom práve, ktorý je obsahovo natoľko rôznorodý, ako sú rôznorodé zákonné práva a slobody, ktoré podliehajú zákonnej ochrane.

Vzhľadom k uvedenému pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody v adhéznom konaní je nutné rešpektovať hmotnoprávne ustanovenia osobitných predpisov, na ktorých je uplatnený nárok založený a ktorými sa tiež riadi. Tieto predpisy špecificky upravujú vznik nároku na náhradu škody, jeho obsah a rozsah, spôsob náhrady“ .

9. Základnou podmienkou, aby si žalobkyňa mohla uplatniť nárok na náhradu nemateriálnej ujmy v adhéznom konaní je, že jej trestným činom obvineného bola spôsobená nemateriálna ujma . Zároveň sa vyžaduje, aby medzi vznikom nemateriálnej ujmy a spáchaným skutkom, za ktorý boli žalovaní

stíhaní, bola príčinná súvislosť. Povinnosťou žalobkyne v adhéznom konaní bolo uplatniť si tento nárok na náhradu škody vrátane nemateriálnej ujmy riadne a včas. Ak nemateriálnu ujmu spôsobili viacerí obvinení, žalobkyňa bola povinná uplatniť nárok voči každému z nich a označiť aj dôvod, na základe ktorého si nároku uplatňuje.

10. Záver súdu prvej inštancie v tom, že nárok žalobkyne je vo vzťahu k žalovanému v 1/ rade premlčaný, je podľa názoru odvolacieho súdu správny. V danej veci nesporne ide o právo majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu. V tomto smere súd prvej inštancie vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR, ktorý sa otázkou premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zaoberal vo viacerých prípadoch. Na základe rozhodnutia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu bolo v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky - ako judikát R 58/2014 publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu spočívajúce v právnom názore, podľa ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu.

11. Odvolací súd s ohľadom na dôvody odvolania, ktoré uviedla žalobkyňa v písomne podanom odvolaní sa zaoberal aj tým, kedy začala premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobkyne plynúť. Súd prvej inštancie vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR vyjadrenej vo viacerých súdnych rozhodnutiach vychádzal z názoru, že počas plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za spôsobenú a nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť samostatné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisová značka 3 Cdo 18/2016 zo dňa 22. júna 2016).

12. Podľa §101 OZ pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva že Občiansky zákonník počiatok plynutia premlčacej doby určuje na okamih, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz a to z objektívneho hľadiska. Z obsahu vykonaného dokazovania vyplýva, že žalovaní mali trestný čin spáchať v presne nezistenom dni v mesiaci marec až apríl 2009, pričom, samotnému zásahu do osobnostných práv žalobkyne nastalo dňa 25.08.2009, kedy bol diaľkovým opaľovacím zariadením iniciovaný nástražný výbušný systém. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne vec po právnej stránke posúdil, keď dospel k záveru, že premlčacia doba začala žalobkyne plynúť 26.08.2009 a uplynula 26.08. 2012. Žalobkyňa v konaní nepreukázala, že v trestnom konaní riadne uplatnila nárok na náhradu nemateriálnej ujmy a teda nemohlo prísť ani k prerušeniu plynutia premlčacej doby (spočívaniu) od uplatnenia nároku do konečného rozhodnutia. Zo zápisnice o pojednávaní konanom pred súdom prvej inštancie dňa 06.12.2019 (č.l. 155 spisu) vyplýva, že žalobkyňa vo svojej výpovedi uviedla, že náhradu škody si uplatnila v trestnom konaní, ale majetkovú ujmu si neuplatňovala. Ani z fotokópií zápisníc o výpovediach žalobkyne v trestnom konaní nevyplýva, že by si okrem škody na zdraví a sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyňa uplatnila aj nárok na náhradu nemateriálnej ujmy. O skutočnosti, že nedošlo k uplatneniu nároku na náhradu nemateriálnej ujmy trestnom konaní svedčí aj to, že rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spisová značka 2To 1/2017 zo dňa 20. marca 2018 nebola žalobkyňa ako poškodená so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces. Z uvedeného dôvodu odvolací súd považoval za nedôvodné tvrdenie žalobkyne v tom, že si nárok na náhradu nemateriálnej ujmy uplatnila v trestnom konaní. Z obsahu podanej žaloby vyplýva, že táto bola na súd prvej inštancie doručená osobne do podateľne súdu dňa 29.10.2018, teda viac ako 6 rokov po uplynutí premlčacej doby.

13. Žalobkyňa sa v podanom odvolaní bránila aj tým, že bezprostredne po spáchaní trestného činu jej nebolo známe, ktoré osoby tento trestný čin spáchali a preto nie je možné vychádzať pri posúdení premlčania z toho záveru, že premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. Namietala, že žalovaní 1/ rade maril vyšetrowanie a skrýval sa. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že trojročná všeobecná premlčacia doba uvedená v ust. § 101 OZ má objektívnu povahu začína plynúť od určitej udalosti, čo je vyjadrené v ust. §101 OZ slovným spojením : „ keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz“ a nie keď poškodený mohol vykonať právo po prvý raz. K záveru, že premlčacia doba pri nároku na náhradu nemateriálnej ujmy začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo opakovane dospel aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach (Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 27. novembra 2012 sp. zn. 2Cdo 194/2011, Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 18/2016 zo dňa 22. júna 2016, Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn.5Cdo 265/2009 zo dňa 17. februára 2011).

14. Taktiež ako nesprávny odvolací súd posúdil názor žalobkyne, že všeobecná trojročná premlčacia doba mohla začať plynúť až dňom kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok súdu v trestnej veci, ktorým boli žalovaní uznaní vinnými (Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2To 1/2017 zo dňa 20.

marca 2018). Už v adhéznom konaní si môže poškodený uplatniť nárok na náhradu škody, pod ktorou v trestnom konaní treba rozumieť aj nemateriálnu ujmu (Uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. SR 1M Cdo 1/2011 zo dňa 24. apríla 2014), najneskôr však tak môže urobiť do skončenia vyšetrovania, pričom je potrebné, aby uviedol dôvod nároku a jeho výšku. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa v trestnom konaní uplatnila nárok na náhradu škody a sťaženia spoločenského uplatnenia. Nebolo však preukázané, že žalobkyňa riadne uplatnila nárok na náhradu nemateriálnej ujmy v trestnom konaní a preto, ak tak urobila až podaním civilnej žaloby dňa 29.10.2018 nesporne uplatnila svoj nárok po márnom uplynutí trojročnej premlčacej doby.

15. K námietke žalobkyne, ktorú uviedla v podanom odvolaní v tom, že žalovaným 1/rade vznesenú námietku premlčania je treba posúdiť ako námietku premlčania vznesenú v rozpore s dobrými mravmi odvolací súd uvádza, že v tomto smere sa odvolací súd stotožňuje s dôvodmi, ktoré uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia. Navyše odvolací súd uvádza, že ak by aj z hľadiska dobrým mravom posudzoval konanie žalovaného 1/, ktorý sa mal skrývať a vyhýbať trestnému konaniu a mohol tak sťažiť žalobkyni uplatniť nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nemohol by prijať záver, že neuplatnenie nároku na nemateriálnu ujmu v premlčacej lehote zaviniť z tohto dôvodu žalovaný 1/rade. Odvolací súd uvádza, že zo záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu zo dňa 18.09.2015 (č.l. 404 spisu) vyplýva, že žalobkyňa aj právny zástupca si preštudovali trestný spis ja 18.09.2015 v priestoroch Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR. Zo zápisnice o výsluchu svedka - poškodeného zo dňa 16.07.2014 (č.l. 406) vyplýva, že žalobkyňa sa pripája k trestnému konaniu ako poškodená a podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku, uplatňuje si nárok na náhradu škody, avšak vo veci náhrady škody ju zastupuje v tomto konaní JUDr. Šimuny. Keďže obžaloba vo trestnej veci voči žalovaným bola na súd podaná 06.10.2015 a najneskôr do skončenia vyšetrovania môže poškodený náhradu škody v adhéznom konaní uplatniť je zrejmé, že žalobkyňa bola nečinná a to až do 29.10.2018 (kedy podala žalobcu v civilnom konaní) a tento nárok si neuplatňovala a to aj napriek tomu, že nárok na náhradu škody na zdravie a sťaženie spoločenského uplatnenia si v adhéznom konaní riadne uplatnila a tento nárok jej bol v trestnom konaní v plnej výške bol priznaný. Vzhľadom k vyššie uvedenému odvolací súd vychádzal z rovnakého záveru ako súdu prvej inštancie v tom, že žalobkyňa v trestnom konaní nárok na náhradu nemajetkovej ujmy neuplatnila a preto nemohlo dôjsť k zastaveniu premlčacej doby a jej spočívaniu.

16. Pri posudzovaní skutočnosti, či žalovaným 1/rade vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi s ohľadom na to, že žalovaný 1/rade sa mal vyhýbať trestnému konaniu a tým sťažiť žalobkyni uplatniť tento nárok odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyni nič nebránilo uplatniť nárok na náhradu nemateriálnej ujmy v adhéznom konaní a zabrániť tak dôsledkom plynutia času, ktorým je oslabenie tohto nároku. Rovnako ako súd prvej inštancie ani odvolací súd nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by považoval vznesenú námietku premlčania žalovaným 1/rade za námietku premlčania vznesenú v rozpore s dobrými mravmi. Samotné uplatnenie tejto námietky žalovaným v 1/rade ani závažnosť skutku za ktorý bol žalovaný v 1/rade odsúdený ako aj existencia nemateriálnej ujmy, ktorá mala žalobkyni vzniknúť nie je dôvodom pre prijatie záveru, že žalovaným v 1/rade vznesená námietka premlčania je v rozpore s dobrými mravmi. Odvolací súd v súvislosti s vyššie uvedenými závermi považuje za potrebné uviesť, že nijako neznižuje závažnosť trestných skutkov, ktorých sa žalovaní dopustili a ich následky.

17. Žalobkyňa podaným odvolaní napadla aj výrok rozsudku súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Topoľčany zo dňa 07.11.2018 č.k. 6C/54/2018-41, s ktorým nesúhlasila. Namietala, že nariadené neodkladné opatrenie je účinné do právoplatného skončenia tohto súdneho konania, preto o jeho zániku nie je potrebné osobitne rozhodovať. Trvala na nepochybniteľnej premise, že nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, preto je nutné skonštatovať existenciu potreby účinnosti nariadeného neodkladného opatrenia, keďže ako je zrejmé, žalovaný v 1/rade i v tomto konaní prezentuje svoj záujem scudziť nehnuteľnosť, čím by nepochybné došlo k ohrozeniu, ak nie priamo k znemožneniu vymoženia nároku žalobkyne.

18. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vyhovel návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia a uznesením zo dňa 07.11.2018 č.k. 6C/54/2018-41 zakázal žalovanému v 1/rade, aby akýmkoľvek spôsobom nakladal s nehnuteľnosťami zapísanými v katastrálnom operáte katastrálneho odboru Okresného úradu Topoľčany pre okres Topoľčany, Obec E., katastrálne územie E. na LV č. XXXX, LV.č. 2956, LV č. XXXX, LV č. XXXX najmä, aby prevádzal vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam kúpou, darovacou, zámenou zmluvou, zabezpečovacím prevodom vlastníckeho práva, uzatváral zmluvy o budúcej zmluve, nehnuteľnosti zaťažoval záložným právom, vecným bremenom alebo inými právami tretích osôb, vkladal ich do majetku právnických osôb, prenajímal ich, uzatváral k nim iné zmluvy a vykonával jednostranné právne úkony (napr. uznanie

záväzkov a i.), ktoré sa týkajú týchto nehnuteľností, aby tretiu osobu splnomocnil na nakladanie s nehnuteľnosťami.

19. Napadnutý výrok o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením zo dňa 07.11.2018 č.k. 6C/54/2018-41 odôvodnil súd prvej inštancie ust. § 335 ods. 1 CSP a tiež tým, že neodkladné opatrenie v danej veci bolo nariadené po začatí konania vo veci samej. Z uvedeného dôvodu aj bez návrhu zrušil nariadené neodkladné opatrenie s tým, že nariadené neodkladné opatrenie stratí účinnosť právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej vo vzťahu k žalovanému v 1/rade (výrok I. tohto rozsudku). Odvolací súd sa zaoberal námietkami žalovanej proti tomuto výroku (výrok V.) napadnutého rozsudku (§ 357 písm. e) CSP) a dospel k záveru, že s ohľadom na výsledok konania vo vzťahu k žalovanému 1/ rade, voči ktorému súd žalobu v celom rozsahu zamietol bolo potrebné nariadené neodkladné opatrenie zrušiť. Túto povinnosť súdu ukladá ust. § 335 ods. 1 CSP vždy, ak bolo neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania a to v rozhodnutí, ktorým súd žalobu vo veci samej zamietol. Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aj v tomto výroku potvrdil.

20. Z obsahu odvolania podaného žalobkyňou vyplýva, že žalobkyňa podala odvolanie aj voči výške priznanej náhrady nemateriálnej ujmy v sume 10 000 eur vo vzťahu k žalovanému v 2 /rade a teda aj do výroku, ktorým žalobu voči nemu zamietol. Žalobkyňa namietala, že takto určená výška nemateriálnej ujmy je neprimerane nízka a domáhala sa zmeny rozsudku tak, že jej súd prizná nemajetkovú ujmy v sume 200.000,- eur. Žalovaný 2/ rade odvolanie voči rozsudku súdu prvej inštancie nepodal. S ohľadom na dôvody odvolania sa odvolací súd zaoberal tým, či súdom prvej inštancie priznaná výška nemateriálnej ujmy je primeraná závažnosti ujmy, ktorá žalobkyni vznikla a okolnostiam ako k ujme došlo a či z rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, akými úvahami a závermi sa súd pri určení jej výšky riadil.

21. Vo všeobecnosti odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že predpokladom pre priznanie práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2, 3 OZ je zistenie, že zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 sa nezdá postačujúce. Nemajetková ujma sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa teda bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určovaná základnými zákonnými kritériami. A to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Primárne je preto potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu a stretu práv postihnutej osoby a osoby, ktorá spôsobila neoprávnený zásah. Výška náhrady nemajetkovej ujmy zosobňuje hodnotu práva nemateriálnej povahy, týkajúceho sa osobnej integrity človeka, vrátane ľudskej dôstojnosti. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nemá byť ocenením hodnoty ľudského zdravia prípadne ľudského života, pretože tieto majú nevyčísliteľnú hodnotu, ale jej cieľom je len určitá satisfakcia za spôsobený zásah do práva na zdravie a tým aj súkromného života.

22. V danej veci došlo k nezvratnému poškodeniu zdravia žalobkyne úmyselnými trestnými činmi, ktoré spáchali žalovaní. Poškodenie zdravia má trvalé následky. Tým došlo k zásahu do chráneného práva žalobkyne - práva na zdravie a práva na rodinný život v zmysle ust. § 11 OZ. Odstrániť následky neoprávneného zásahu nie je možné a za postačujúce primerané zadosťučinenie nie je možné považovať výsledok trestného konania, v ktorom boli žalovaní uznaní vinnými. Trestné konanie vedené voči žalovaným a jeho výsledok je nesporne určitým satisfakčným prostriedkom, pôsobiacim na zmiernenie utrpeného zásahu do osobnostnej sféry žalobkyne, však vzhľadom k následkom toto zásahu nie je možné ho považovať za primerané zadosťučinenie, ktoré je postačujúce zmierniť vzniknutú nemajetkovú ujmu.

23. Podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci boli voči žalovanému 2/ rade splnené všetky zákonom stanovené predpoklady vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože nesporne došlo k poškodeniu zdravia žalobkyne vyššie popísaným spôsobom, ide o právo – právo na zdravie chránené ust. § 11 OZ, k vzniku ujmy t.j. k poškodeniu zdravia žalobkyne došlo to úmyselným trestným činom a medzi existenciou ujmy a protiprávnym konaním existuje príčinná súvislosť. Napokon je treba uviesť, že vzhľadom k závažnosti dôsledku neoprávneného zásahu možnosti satisfakcie uvedené v ust. § 13 ods. 1 OZ odvolací súd rovnako ako súdu prvej inštancie nepovažoval za postačujúce, pretože u žalobkyni došlo k vážnemu poškodeniu dôležitého zmyslového orgánu – sluchu s trvalými následkami, preto boli splnené podmienky ust. § 13 ods. 2 OZ na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Každá

osoba, by takýto neoprávnený zásah objektívne mohla pociťovať ako zásah do ochrany osobnostných práv. Nemajetková peňažná ujma v peniazoch patrí žalobkyni za utrpené pocity šoku, stresu, smútku z trvalej straty zdravia a zmeny kvality života. Satisfakčná žaloba je potom prostriedkom na zmiernenie týchto negatívnych následkov. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že nárok žalobcu podľa § 13 ods. 1 a 2 OZ je daný.

24. Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, odvolací súd po prejedaní veci dospel k záveru, že súdom prvej inštancie priznaná výška nemateriálnej ujmy je primeraná. Súdom prvej inštancie pri určení výšky zadosťučinenia v peniazoch vychádzal z ust § 13 ods. 3 OZ, podľa ktorého výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Výšku relutárnej náhrady potom súd prvej inštancie určil v sume 10.000 eur na základe voľnej úvahy súdu, pretože ide o nárok, ktorého výšku nemožno zistiť inak.

25. Takto priznané zadosťučinenie odvolací súd považuje za primerané s ohľadom na zistený skutkový stav v tejto veci. Odvolací súd pri tom prihliadol k okolnostiam konkrétneho prípadu, s cieľom vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu, t.j. nemajetkovú ujmu, ktorá na osobnosti fyzickej osoby – žalobkyni vznikla. Pri posudzovaní priznanej výšky nemajetkovej ujmy odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie prihliadol k intenzite, povahe a spôsobe neoprávneného zásahu, k charakteru a rozsahu zasiahnutej hodnote osobnosti, k trvaniu a rozsahu vzniknutej nemajetkovej ujmy. Správne súd prvej inštancie pri určení tejto výšky zohľadnil najmä skutočnosť, že k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry žalobkyne - do práva na zdravie, práva na rodinný život došlo úmyselným trestným činom žalovaného, za ktorý bol právoplatným rozsudkom súdu aj odsúdený.

26. Vzhľadom k týmto záverom je možné konštatovať, že k neoprávnenému zásahu do práva na zdravie a rodinný život žalobkyne došlo úmyselným trestným činom, tento mal násilnú povahu, značnú intenzitu a rozsah a jeho následky sú trvalé. Zásah do zdravia žalobkyne bol vykonaný tým spôsobom, že žalovaný 2/ rade zostrojil a inicioval diaľkovým odpaľovacím zariadením nástražný výbušný systém s úmyslom zavraždiť žalobkyňu. Žalovaný 2/ rade týmto skutkom spáchal obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. a) Trestného zákona a zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

27. Účelom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Účelom priznania nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhrada škody na zdraví, ktorá žalobkyni v súvislosti s trestným činom vznikla. V trestnom konaní priznaná náhrada titulom bolestného sťaženia spoločenského uplatnenia jej bola priznaná. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy treba zohľadniť aj to, že zmyslom peňažného zadosťučinenia je výhradne zmiernenie a vyváženie následkov nemajetkovej ujmy vzniknutej na osobnosti fyzickej osoby.

28. Aj podľa názoru odvolacieho súdu okolnosti, za ktorých k porušeniu práva na ochranu zdravia a rodinného života žalobkyne s ohľadom aj na vzniknutý následok, ktorý vznikol a cieľ, ktorý sa priznaním nemateriálnej ujmy sleduje, odôvodňujú priznanie nemajetkovej ujmy v sume 10.000 euro. Súdom prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal najmä v bodoch 35.8., 35.9. a 35.10 aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR súdov vo veciach spáchania trestného činu vraždy, kde bola poškodeným priznaná nemateriálna ujma 10.000 eur a v prípade obzvlášť závažného trestného činu vraždy vo výške 24.000 eur, pričom v týchto veciach došlo k neoprávnenému zásahu do práva na život. V súdnej veci je predmetom ochrany právo na rodinný život a právo na zdravie, ku ktorých porušeniu neoprávneným zásahom žalovaného 2/ došlo a to poškodením dôležitého zmyslového orgánu – sluchu s trvalými následkami. Suma 10.000 euro sa potom javí ako suma primeraná zodpovedajúca kritériám rozhodujúcim pre jej priznanie a tiež s ohľadom aj na súdnu prax v obdobných veciach. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že súdom prvej inštancie priznaná suma je primeraná s ohľadom aj na rozhodovaciu prax odvolacieho súdu. V konaní vedenom pod sp. zn. 7Co/87/2012 odvolací súd rozsudkom č.k. 7Co/87/2012-146 zo dňa 14. júna 2012 určil výšku relutárnej náhrady v sume 3.000 eur za neoprávnený zásah do osobnostnej sféry žalobcu - do práva na zdravie. Došlo k nemu úmyselným trestným činom žalovaného, ktorý bol právoplatným rozsudkom Okresného súdu Levice zo dňa 12. 11. 2008 č. k. 2T 114/08-172 (právoplatnosť tento rozsudok nadobudol dňa 12. 11. 2008), uznaný vinným zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona a prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písmeno a/ Trestného zákona, pričom spáchaným skutkom žalobcovi úmyselne spôsobil ťažkú ujmu na zdraví.

29. V tejto veci však bolo treba zohľadniť vyššie uvedené okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do práva na zdravie a rodinný život žalobkyne, spôsob spáchania a závažnosť trestného činu, za ktorý bol žalovaný 2/ rade odsúdený, a to obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia a zločin

nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. Zohľadňujúc všetky osobitosti súdnej veci po tom ako aj vyššie uvedené rozhodnutia súdov v obdobných veciach, po tom odvolací súd prijal záver, že súdom prvej priznaná výška nemateriálnej ujmy je primeraná. Správne súd prvej inštancie potom postupoval, keď vo zvyšku žalobu žalobkyne, ktorá sa domáhala jej priznania sume 200 000 eur ako nedôvodnú zamietol. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny aj v týchto výrokoch potvrdil.

30. Odvolací súd považoval a za správne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania (výrok III., VII.). Vo vzťahu k žalovanému 1/rade súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 257 CSP, ktoré má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti zákona a s ohľadom na výnimočnosť dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v okolnostiach danej veci, prihliadajúc zároveň dobrým mravom prijal správny záver, keď žalovanému v 1/rade, ktorý bol v konaní úspešný náhradu trov nepriznal.

31. Aj vo vzťahu k žalovanému 2/rade súd prvej inštancie o trovách konania správne rozhodol, keď aj napriek čiastočnému úspechu priznal žalobkyni plnú náhradu trov konania poukazujúc na to, že výška plnenia závisela od úvahy súdu.

32. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že v odvolacom konaní úspešným žalovaným nárok na ich náhradu nepriznal. Odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 257 a § 396 ods. 1 CSP a to z dôvodu existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa videl odvolací súd v charaktere prejednávanej veci a uplatnenom nároku. Vzal do úvahy, že žalobkyňa je treba nepochybne považovať za obeť násilného trestného činu, spáchaného vyššie uvedeným konaním žalovaných, ktorá sa domáhala v tomto súdnom konaní svojho nároku na nemateriálnu ujmu. Za dôvod hodný osobitného zreteľa odvolací súd považoval aj skutočnosť, že nebyť úmyselnej trestnej činnosti žalovaných, k tomuto súdному konaniu by nedošlo.

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).